

Verksamhetsplan 2025 för Biosfärenheten

Biosfärområde Kristianstads Vattenrike omfattar i stort sett hela Kristianstads kommun. Här finns nästan alla svenska naturtyper i ett landskap som präglats av människan genom tiderna. Mitt i biosfärområdet ligger naturum Vattenriket.

Den mäktiga Helge å flyter tvärs igenom landskapet och fångar upp små vattendrag från åsarna och slätten. Här och var buktar den ut i Araslövssjön och Hammarsjön innan den når Hanöbukten. Ån kantas av våtmarker och strandängar. Men Vattenriket är inte bara vått, här finns både lummiga ädellövskogar och torra sandiga odlingsmarker.

Den omväxlande naturen ger många olika miljöer för djur och växter att leva i. Vattenriket är ovanligt artrikt och en riktig hot spot för hotade arter. Området täcker mindre än två promille av Sveriges yta, men på denna lilla plätt lever hela 20 procent av landets hotade arter!

Kristianstads kommun har åtagit sig att verka för att Vattenriket ska vara ett bra hem åt både natur och människor. I olika projekt hjälper biosfärkontoret djur och växter att leva vidare, samtidigt som människor får möjlighet att ta del av naturens nyttor utan att förstöra dem. För att kunna göra det behöver vi lära mer om landskapet och naturen. En del i arbetet är att ta fram och sprida ny kunskap. Biosfärkontoret inventerar, ger ut rapporter, samarbetar med forskare och håller konferenser.

Tillsammans med föreningar, företag och markägare tas hållbara lösningar fram för att både bevara och nyttja landskapets värden. Vi anlägger våtmarker och rör om i sanden. Många arter och välfungerande ekosystem gör att vi klarar klimatförändringar och andra utmaningar bättre.

Genom att hjälpa människor att uppleva naturen får vi fler med på tåget. Vi har 22 besöksplatser med fågeltorn, stigar och utemuseer. Naturum Vattenriket är kronan på verket med utställning, möteslokal och restaurang. Här berättar vi hur biosfärområdet fungerar och visar vägen ut i Vattenriket.

Vi kallar arbetet för biosfärbete. Glädjande nog ser vi goda resultat! Vid besöksplats Pulken samsas tranor, skådare och lantbrukare. Malen simmar åter i Helge å och uttern fiskar utanför naturum. I dag ses områdets våtmarker inte längre som vattensjuka utan vattenrika. Ett kvitto på en ny attityd till hur vi kan använda naturens resurser!

Biosfärbetet 2025

Handlingsprogrammet för Biosfärområde Kristianstads Vattenrike gäller för perioden 2021–2025. Verksamheten är koncentrerad till fem fokusområden som genomsyrar arbetet:

Friska ekosystem och rik biologisk mångfald s. 7-9

- Strandängarna i Vattenriket
- Unika sandiga marker
- Levande skogar
- Tätortsnära natur

Vatten i balans från källa till hav s. 10-11

- Mer vatten i landskapet
- Bättre vattenkvalitet och större mångfald
- Livskraftigt Östersjön

Attitydförändring och lärande s. 12-17

- Naturum - mötesplats och skyltfönster
- Hitta ut i Vattenriket
- Naturpedagogik i fokus
- Ny kunskap är en förutsättning för framgång
- Bred kommunikation sprider goda exempel
- Lokalt engagemang, stolthet och glädje

Hållbart företagande i lantbruk och besöksnäring s. 18-21

- Hållbar besöksnäring
- Tranfest vid Pulken
- Framtidens lantbruk hushåller med vatten
- Naturens nyttor i odlingslandskapet
- Nya innovationer - dax för brax

Hälsa, livskvalitet och samhällsutveckling s. 22-23

- Må bra i Vattenriket
- Hållbar stadsutveckling
- Ny i naturen

- Friska ekosystem och rik biologisk mångfald
- Vatten i balans från källa till hav
- Attitydförändring och lärande
- Hållbart företagande i lantbruk och besöksnäring
- Hälsa, livskvalitet och samhällsutveckling

Arbetet med Biosfärområde Kristianstads Vattenrike bidrar också till flera av målen Kristianstads kommuns strategisk färdplan och styrkort.

De av kommunstyrelsen sex beslutade målområden under 2025 utifrån den strategiska färdplanen är:

1. Främja företagande med ett ökat fokus på näringslivet och ett bra företagsklimat.
2. Verka för en utveckling av Kunskapsstaden Kristianstad.
3. I Kristianstad ska det vara tryggt att leva, bo och verka.
4. I Kristianstad ska det finnas ett högt förtroende för de demokratiska processerna.
5. Kristianstad ska ligga i framkant i den hållbara omställningen genom att utveckla arbetsätt och genomföra insatser som bidrar till hållbar utveckling.
6. Kristianstads kommun ska vara en ledande aktör i arbetet med civil beredskap i nordöstra Skåne.

Vi arbetar främst med målområde 5, men även med målområde 6 och 2.

Under 2025 kommer vi att göra en 10 års utvärdering till Unesco för att visa att Kristianstads Vattenrike uppfyller kriterierna för att fortsatt vara ett biosfärområde. Det är ett omfattande arbete som kommer att ta mycket tid i anspråk och involvera så väl samrådsgruppen som kommunstyrelsen. Den skrivs på svenska och ska sedan översättas till engelska. Det ska också tas fram informationsmaterial kopplat till utvärderingen. En person är anställd på deltid delar av året för att hålla ihop arbetet. Utvärderingen, så kallad "Periodic Review" kommer att skickas in till den nationella kommittén för Svenska biosfärprogrammet under sommaren och Unesco kommer att fatta beslut om fortsatt förtroende för biosfärområde Kristianstads Vattenrike under 2026.

2025 är också året som Kristianstads Vattenrike firar 20 år som biosfärområde! Det kommer vi att uppmärksamma på olika sätt under året, men också genom ett "födelsedagskalas" där allmänhet och samarbetspartners bjuds in den 20 september.

Under hösten kommer vi att starta upp arbetet med ett nytt handlingsprogram för Biosfärområde Kristianstads Vattenrike. Det kommer att sträcka sig från 2026-2030. Vi har ett bra underlag från det Vinnova-finansierade projektet "Mäkla fred med naturen genom framsyn i Biosfärområde Kristianstads Vattenrike" som vi genomförde under 2024.

Biosfärområdena har ett viktigt uppdrag från Unesco att vara **arenor för implementering av Agenda 2030** och det är en naturlig del av vår verksamhet.

Naturum Vattenriket, vårt besökscentrum i Biosfärområde Kristianstads Vattenrike, visar vägen ut till Vattenrikets besöksplatser och rika natur för en bred målgrupp. Naturum och dess verksamhet bidrar också till att belysa våra olika fokusområden. Under tre år, 2025 till 2027 har vi fått ett extra tillskott för att **göra en större utställningsförnyelse**. 2025 kommer att inledas med att gå igenom den förstudie vi då har fått samt göra upphandling av utställningsproducenter.

Naturum Vattenriket kommer också att vara **delaktig i en stor utställning i Unescos palats som del i arkitekturbiennalen i Venedig** under våren och sommaren. Unesco har valt ut 50 centra från hela världen från de tre utmärkelserna biosfärområden, geoparker samt världsarv som får möjlighet att bidra och bli sedda av den stora publiken. Utställningen kommer att visa hur dessa besökscentra bidrar genom att vara multifunktionella platser med både arkitektur och verksamhet i världsklass.

Vi fortsätter med temat **"Naturens smarta lösningar"**, som handlar om naturens sätt att hantera olika samhällsutmaningar genom att skydda, utveckla eller skapa ekosystem samtidigt som biologisk mångfald och mänskligt välbefinnande främjas, så kallade naturbaserade lösningar. I **naturums breda programutbud** med över 500 programpunkter och i den pedagogiska verksamheten, inspireras vi och fascinerar av **biomimik och naturens design för att skapa hållbara lösningar**. Programutbudet omfattar allt från exkursioner och föredrag till konserter och familjeaktiviteter. Som ett led i naturums klimatsatsning nationellt så kommer vi att **fortsätta med både fenologivandringar och fotopoint**.

Under 2025 kommer också ett större renoveringsarbete på naturum att påbörjas. Det är de utvändiga limträbalkarna som skall åtgärdas.

Projektet Supported by nature som startades upp under 2024, med syftet att öka förståelsen för naturbaserade lösningar och hur de kan bidra till bättre miljöförhållanden i Östersjön, ligger väl i linje med vårt tema. Supported by nature är ett Interreg finansierat projekt som vi driver tillsammans med 11 andra aktörer, varav 8 är andra biosfärområden runt Östersjön. Projektet kommer att pågå till 2026. Upprinnelsen till projektet är det väl fungerande samarbete vi har sedan 2018 i Östersjönätverket Biosphere for Baltic. Minst 17 så kallade lärplatser ska tas fram runt Östersjön varav två här i Vattenriket ska färdigställas under 2025. En i Östra Sönnarslöv vid Mjöån och en i Åhus som blir fördelad på två platser, där den en handlar om stenrev och den andra om strukturplattor för att gynna biologisk mångfald i hamnen. Praktiska åtgärder kommer att göras för att skapa klimatanpassade reproduktionsområden för havsöring i Mjöån och för att förbättra vattenkvaliteten. Ett stenrev ska anläggas i havet utanför Åhus kust och strukturplattor ska sättas upp i Åhus hamn, åtgärder som gynnar den biologiska mångfalden i havet. I projektet läggs stor vikt vid kommunikation. Förutom projektets ämnesinriktade grupper för åtgärder i strömmande vatten, våtmarker och havet finns en fokusgrupp för kommunikationsinsatser där Vattenriket är representerat och så även i projektets styrgrupp.

Samarbetet Biosphere for Baltic har utvidgats ytterliga under förra året då vi sökte och fick medel för projektet Future Generations. Projektet syftar till att engagera unga i åldrarna 18–28 år i arbetet för en hållbar Östersjö. Målet är att utveckla nya idéer för att öka ungas deltagande i biosfärområdenas arbete och att skapa ett transnationellt nätverk för ungdomar. Den 16–19 juni kommer vi att arrangera ett Youth Forum här i Vattenriket för 50 unga vuxna i nätverket från tolv biosfärområden i åtta länder runt Östersjön.

Det är ett fortsatt stort intresse för upplevelser och aktiviteter utomhus. Vattenriket har fantastiska möjligheter och naturum och våra 21 besöksplatser visar vägen ut i biosfärområdet och uppmuntrar till att njuta av vår fina natur. Inga nya besöksplatser kommer att invigas under 2025, men vi kommer att påbörja arbetet med att ta fram underlag för två platser, Nosabyvikens våtmarksområde och Klackabacken i Vä. För det senare kommer vi också att under hösten att projektera för en vandringsled som går under arbetsnamnet Hasselstigen. Nya besöksräknare kommer att sättas upp på strategiska platser för att få ökad kunskap om hur många människor som rör sig i vårt fina område. Vi arbetar vidare med webbtjänsten och appen **Naturkartan**, som nu även omfattar hela Kristianstads kommun.

Arrangemanget **"Friluftskul"** kommer att ha ett nytt upplägg och vi kommer att bidra med olika programaktiviteter tillsammans med föreningar under året. Samverkan med företag och föreningar inom friluftsliv och naturturism fortsätter, liksom samarbetet med kommunens strategier inom företagande och evenemang.

Vid Hammarslundsvallen kommer en brygga att byggas för att underlätta för fiske och att njuta av Hammarsjön. Arbetet sker tillsammans med våra kollegor på avdelningen. Vi kommer att fortsätta att klippa Graften årligen och regelbundna möten med Helgeåns vänner är planerade under året.

Ett kärt vårtecken och ett årligt återkommande arrangemang är **Tranvåren vid Pulken**, tranornas eget Bed & breakfast. Vi arbetar för att det goda samarbetet med berörda lantbrukare, markägare, föreningar, företag, besökare och myndigheter ska fortsätta på samma utmärkta sätt som tidigare år. Vi fortsätter också att utbilda och samordna **tranvårdar** som bemannar vid Pulken.

Ett av våra fokusområden är **Hållbart företagande i lantbruk och besöksnäring**.

Skåneleden SL6 Vattenriket invigdes 2024 och under 2025 kommer vi att arbeta mer aktivt med att

marknadsföra leden för företag i anslutning till leden. Detta arbete kommer att ske tillsammans med kollegorna som arbetar med näringsliv och besöksnäring.

Ett viktigt område framöver inom både hållbart lantbruk och klimatanpassning är **hushållning med vatten och kolinlagring**. Vi kommer att lyfta fram kopplingen till hållbarhet och klimat med våtmarker för tex bevattning tydligare i vårt arbete. Kolinlagring innebär att koldioxid binds in i marken. Det gör att mullhalten i jorden ökar och därmed förbättras markens bördighet och vattenhållande förmåga. Viktigt i en framtid som sannolikt kommer att bli både torrare respektive blötare i olika perioder. Vi deltar också i våra kollegor på avdelningens arbete i projekten **Klimatneutrala Kristianstad 2030 och Viable Cities**. Utveckling av arbetet med biogasproduktion är ett fält som vi vill utveckla vår kompetens och samverkansmöjligheter med andra aktörer kring under 2025.

Utveckling av hållbara innovationer är en viktig del i biosfärbetet. Sedan några år tillbaka har vi utökat vårt våtmarksarbete med ytterligare en inriktning, att identifiera torvmarker lämpliga för återvättning för att minska läckaget av växthusgaser.

Tillsammans med flera danska och svenska kommuner har vi under 2024 beviljats Interreg-medel för **projektet Land4Climate** för att utveckla detta arbete vidare. Vattenriket har en koordinator anställd i projektet för att samordna de svenska parterna, arrangera studiebesök, workshops, möten etc och även arbete med kommunikationsinsatser. Bland annat kommer vi ha ett möte och exkursion i Vattenriket i juni. Vi är också engagerade i undervisningen på Önnestads gymnasiet för att bistå med kunskap kopplat till våtmark och klimat, våtmarksanläggning och biotopvård för fisk.

Vi kommer att arbeta med **hållbart skogsbruk enligt skogsbruksplanen** som är uppdaterad och ligger i linje med den skogspolicy som vi tagit fram och som antagits av Kommunstyrelsen. Projektet med utmärkning av värdefulla **"evighetsträd"** i Vattenriket fortsätter och omfattar hela kommunen.

Arbetet med att restaurera och utveckla naturvärdena i det tätortsnära området **"Piggastans sanddynen"** i Åhus löper vidare. Vi fortsätter med det lyckosamma försöket med sandöverlagring som påbörjades 2024. Detta för att gynna kalkkrävande arter som sandnejlika. Samarbetet med förskolor i området kommer också att inledas.

Succéprojektet **"Hela Sverige blommar"** som syftar till att så in nektarrika växter för att gynna pollinerare, kommer att fortsätta även detta år. Hushållningssällskapet är huvudman.

Samarbetet med Tekniska förvaltningen kring **artrika vägkanter** längs kommunala cykelvägar fortsätter. Lunds universitet arbetar vidare med uppföljningen av de åtgärder som är utförda inom ramen för det av länsstyrelsen finansierade projektet "Vilda pollinatörer". Bland annat Horna sandar kommer att följas upp. Samarbetet kring naturvårdsåtgärder på Araslövsgolfklubb och även Kristianstads Golfklubb fortsätter. Vi fortsätter också med det fruktbara **samarbetet mellan ekologer och naturums pedagoger** i både i torra och blöta miljöer.

En viktig del i arbetet med att bevara och utveckla naturvärdena i biosfärområdet är förvaltning av områdets naturreservat och fondmarker. Det framgångsrika arbetet med röjning buskar på en del av Vattenrikets **strandängar med ny teknik kommer att fortsätta under 2025**. Bland annat kommer **strandängarna vid Åsums ängar och Åsum allet att röjas**. Samarbetsprojektet **Predator kontroll** som startades upp hösten 2019 tillsammans med Jägarförbundet och länsstyrelsen fortsätter som en del i förvaltningen av biosfärområdets naturreservat. Det krävs fortsatta insatser för att skapa bättre förutsättningar för vadarfåglarna på Vattenrikets strandängar. Översyn av fågeltorn, plattformar och broar pågår och under 2025 kommer arbetet med att åtgärda konstaterade brister att fortsätta. På **Näsby fält** kommer arbetet med att **friställa ekar** fortsätta. 2023 invigdes naturreservatet Ekenabben med Kvarnäs och under året kommer arbete att fortsätta för att undersöka förutsättningarna för en utökning av reservatet kring de sjönära, samfälliga delarna.

EU:s förordning om restaurering av natur har under 2024 antagits av både EU-parlamentet och ministerrådet, vilket betyder att den kommer träda i kraft inom kort. Förordningen innebär att skadad natur ska restaureras i alla medlemsstater och den innehåller bindande mål för restaurering av ekosystem, naturtyper och arter, med delmål för 2030, 2040 och 2050. Målen gäller många olika naturtyper och arter, både i havet, på land och i sötvatten. Under 2025 kommer vi att **öka vår kunskap om den nya förordningen** och börja skapa oss en bild av vad det kan innebära för naturvärdena i vårt område. På samma sätt kommer vi också att **öka vår kunskap om Global Biodiversity Framework (GBF)** och undersöka hur den kan implementeras i Vattenriket samt **undersöka förutsättningarna för att ta fram en strategi för biologisk mångfald för Kristianstads kommun**. Vattenriket har väldigt höga naturvärden och under 2025 kommer vi påbörja arbetet med att **ta fram ett uppföljningsprogram för biologisk mångfald**. En annan viktig del är att arbeta för att tydliggöra kopplingen mellan biologisk mångfald och klimat för att nå en mer resilient och hållbar framtid.

Under 2025 kommer vi att sammanställa befintlig kunskap **kring sävens försvinnande i Hammarsjön**. Därefter kommer vi tillsammans i arbetsgruppen med Högskolan i Kristianstad att börja titta på åtgärdsförslag.

Arbetet med att **förbättra vattenkvaliteten i Helgeå och Hanöbukten** fortsätter inom ramen för sedan tidigare beviljade LONA. Fokus är främst på åtgärder för minskat läckage av närsalter, ökad grundvattenbildning, jämna ut flöden och ökad biologisk mångfald, men också på klimatåtgärder som att hålla mer vatten i marken.

Vi har också beviljats statliga medel för att optimera funktionen och åtgärda vissa brister som upptäckts vid vår våtmarksuppföljning 2023.

Under 2025 kommer vi också att arbeta med uppföljning av den nu färdiga **våtmarksanläggningen vid Fredriksdalsviken**, med syfte att minska läckaget av järn och aluminium från invallade torvmarker i anslutning till Fredriksdalsviken. Projektet är ett samarbete med Ålakademin och Råbelövs Godsförvaltning. Hushållningsällskapet, Högskolan i Kristianstad och länsstyrelsen i Skåne sitter med i referensgruppen. Vi kommer bla att titta på möjligheter till forskningsarbeten och examensarbeten.

Vi för en fortsatt dialog med länsstyrelsen och fiskevårdsområdena i Råbelövssjön och Oppmannasjön för en bättre vattenkvalitet och förvaltning av fisken i de båda sjöarna. Förhoppningen är att kunna starta upp ett arbete med att minska läckaget av ffa fosfor till Råbelövssjön under 2025.

Biosfärenheten har även en **samordnande roll i Helgeåns vattenråd** och här väntar vi under våren på besked på vår ansökan till länsstyrelsen om sk LONA-medel för en heltidstjänst som samordnare.

I de **gäddängar** som anlades under 2024 vid Kavrö och Härnestad kommer vi under året sätta ut gäddor och också att **följa upp och utvärdera insatserna** och vi planerar även för **provfiske av vandrade gädda** för att öka vår kunskap kring fisk i Vattenriket. I Graften kommer även detta år vass att klippas på ett par platser till förmån för gäddlek. Vårt uppskattade samarbete med Önnestads gymnasium fortsätter och tillsammans kommer vi att placera ut risvasar för förbättrad fisklek på ett par platser i avrinningsområdet.

Hållbar stadsutveckling med fokus på stadsdelen Näsby kommer att prioriteras för Biosfärkontoret under 2025 och vi deltar aktivt i arbetet med projektet **Stadsutveckling Näsby**. Under året kommer projektet **"NaturligtVis på Näsby"** startas upp. Projektet syftar till att ta ut elever i naturen. Näsby skolor får upptäcka Vattenrikets natur genom spännande äventyr och lärorika besök på naturum och biosfärområdets besöksplatser. **Översiktsplanen för Åhus** är ännu inte fastställd, så vi fortsätter att ha en aktiv roll i arbetet med den. Horna Fure är ett värdefullt natur- och rekreationsområde som enligt den Naturvärdesinventering som genomfördes 2023, hyser så stora kvaliteter att området bör vara

föremål för reservatsbildning på sikt. Vi kommer under året att starta upp ett samarbete med det kommunala bostadsbolaget ABK kring biologisk mångfald.

Vi kommer att bli än mer engagerade i Tekniska förvaltningens arbete med **Nosabyvikens våtmarksområde** (våtmarksanläggning, skötsel, förvaltning, pedagogik, kommunikation, tillgänglighet, rekreation, attraktivitet mm). Arbetet kommer under 2025 gå in i en ny fas då utveckling av området runt våtmarkerna och översvämningssytan ska planeras. Vi deltar i kommunens arbete med *Levande stadskärna* och ingår i projektgruppen för **WATSUPS (Water As The Source of Urban Public Space)** som är ett internationellt samarbetsprojekt med den belgiska staden Mechelen och ett par andra europeiska städer. Fokus är på vattnet och naturen i staden utifrån ett hållbarhets- och attraktivitetsperspektiv. I Kristianstad fokuseras arbetet i projektet just nu på den fd Badhustomten, som ska utvecklas till en mötesplats och en grön oas. Utifrån Unescos uppdrag att vara ett modellområde för hållbar samhällsutveckling är detta en viktig del i vårt arbete.

Vi är också engagerade i kommunens interna arbete inom områdena för kompensationsåtgärder/balansering för biologisk mångfald, ekosystemtjänster och ljusföroreningar i samband med exploateringar.

Attitydförändring och lärande är en central del i biosfärbetet som vi på Biosfärkontoret arbetar med på en rad olika sätt. En viktig del är att utbilda och diplomera **biosfärambassadörer**. En ny utbildning kommer att gå av stapeln till våren. Samarbetet med Vattenrikets vänförening fortsätter. Vi kommer som vanligt att ha tre möten med vårt rådgivande organ, "Samrådsgruppen för Biosfärområde Kristianstads Vattenrike".

Pedagogisk utveckling är en viktig del i vårt arbete. Naturpedagogerna på naturum träffar runt 80 elevgrupper och pedagoger under 2025. Vi fortsätter viktiga samarbeten, som med utbildningarna vid Söderportgymnasiet och Högskolan Kristianstad samt Stockholms universitet, men också internt inom Biosfärkontoret med naturpedagoger och ekologer och projektledare. Vi kommer att fortsätta och också utveckla vårt samarbete med Önnestads gymnasiet tex kopplat till konkreta fiskevårdsåtgärder och våtmarkernas betydelse, som en del i deras utbildning. Sedan tidigare har naturpedagogerna på naturum ett nära samarbete med Söderports gymnasiet och andra gymnasieskolor. Samarbetet med Vattenrikets ekologer och projektledare och naturpedagogerna på naturum fortsätter och är viktiga inslag med de äldre årskurserna.

Vi tar också emot två praktikanter från Önnestadsgymnasiet samt två elever från kommunens högstudier på praon. Under praktiken/praoon får de en god inblick i arbetet som ekolog, limnolog, friluftslivsutvecklare, naturvägledare, tekniker och informatör.

Det uppskattade **biosfärlägre**t kommer som vanligt att genomföras första skollovsveckan i juni under ledning av naturums kunniga naturpedagoger. Projektet **"Biosfärhjältar"** som vi driver tillsammans med Vä scoutkår har blivit lyckat och kommer att fortsätta under 2025 och vi kommer tillsammans med ledarna hålla i ett antal träffar per termin med fokus på ökad kunskap om naturen och hur de kan hjälpa till med olika naturvårdsåtgärder.

I november genomför vi den **årliga forskningskonferensen Biosfär2025** tillsammans med Högskolan i Kristianstad. Konferensen presenterar nya rön med koppling till Biosfärområde Kristianstads Vattenrike.

Det är ett fortsatt **stort intresse för att besöka Vattenriket från kommuner/organisationer/verksamheter** vilket är väldigt glädjande. Vi ser också ett behov att öka kunskapen om Vattenriket internt i kommunen. Under 2025 kommer vi också att **påbörja framtagandet av ett informationsmaterial** för kommunpolitiker och tjänstemän etc, för att öka

kunskapen om Vattenriket. Vi har också erbjudit oss att berätta och visa på vårt arbete för kommunstyrelsen och kommer med anledning av att biosfärområdet firar 20 år 2025 ordna en utfärd med kommunstyrelsens arbetsutskott under hösten och visa på exempel och samarbeten från vårt arbete. Utfärden kommer att ske som en del i företagsbesök och två lantbruksföretag kommer att besökas. Vi kommer också att använda vår egen båt för att visa Vattenriket från sjösidan och berätta om vårt arbete för nyckelpersoner/grupper i ökad omfattning.

Internationella samarbeten kommer under 2025 att i första hand fokuseras till **Interreg-projektet Supported by nature** och **arrangerandet av ungdomsforumet Waves for change i Furuboda i juni** med deltagande från många av länderna runt Östersjön och i nätverket Biosphere for Baltic.

Nord-Mab kommer att gå av stapeln i norskas Lofoten i maj. Ett område som satsar på att bli ett framtida biosfärområde. Biosfärkontoret kommer att medverka med två personer och presentera vårt arbete både kopplat till internationella samarbeten och vårt arbete med att Youth Forumet Waves for change. i workshops tillsammans med några samarbetspartners under konferensen.

En konferens för det Interreg-finansierade projektet Land4Climate kommer att hållas i Vattenriket i början av juni med medverkande från både en rad såväl danska som svenska samarbetspartners.

Forskningssamarbeten kommer att prioriteras med inriktning på multifunktionella landskap, ekosystemtjänster, vattenkvalitet, klimatförändringar, AI för våtmarker, gäss, tranor, och biologisk mångfald. Flera projekt är i gång i samarbete med Högskolan Kristianstad, Lunds universitet och universitetet i Bergen (Norge). Vi har regelbundna möten med HKR kring exjobb och forskningssamarbeten.

Stockholm Resilience Centre har två forskningsprojekt som vi är engagerade i, Become och em Brace. Vi är också tillfrågade att vara med i ett ytterligare projekt tillsammans med Stockholm Resilience center. Projektet genomförs med utvalda gymnasieklasser som en kombination av föreläsningar och workshops om positiva framtidsvisioner. Efter en heldag med eleverna kopplas en konstnär in för att göra illustrationer av elevernas framtidsvisioner. Om projektet går i lås kommer det att genomföras med gymnasieklasser i Biosfärområde Vattenriket parallellt med klasser från Vindelälven-Juhtatähkka biosfärområde.

Goose Flyway: Vi är tillfrågade om att ingå i projektet Goose Flyway under ledning av professor Jesper Madsen i Danmark. Goose Flyways-projektet är ett 5-årigt projekt som vill förena spetsforskning, förvaltning av livsmiljöer och kommunikationsinsatser om gässen. Man har sökt kontakt med ett antal besökscentra längs gässens flyttväg. Vi har skickat in ett stödbrev och kommer att gå med i projektet om medel erhålls. Konferens hållas på naturum.

Examensarbeten både av studenter från Högskolan Kristianstads och Lunds universitet planeras. Båda med koppling till våtmarksanläggningen vid Fredriksdalsviken. En arkitektstudent vid Göteborgs universitet kommer att ta fram ett gestaltungsförslag för den tidigare Badhustomten vid Tivoliparken.

Fortbildning och inspiration under året för Biosfärkontoret kommer att inrikta sig kring naturbaserade lösningar, åtgärder för ökad biologisk mångfald, friluftsliv och hållbar besöksnäring, åtgärder som främjar både klimat och natur, grön infrastruktur, attitydförändring och lärande, vattenhushållning för lantbruket.

Biosfärområdets verksamhet och projekt kommuniceras till en rad olika målgrupper via hemsidan och sociala medier, trycksaker och rapporter, våra 21 besöksplatser, 4 projektplatser och naturum Vattenriket. Under 2025 kommer vi att ha extra fokus på att berätta för allmänheten om att Kristianstads Vattenrike firar 20 år som biosfärområde. Det kan vara utställningar, information i

Kristianstadsbladet, poddar etc. Vi fortsätter också att satsa på en hög digital närvaro. Förutom Facebook, Instagram och Youtube har vi ett konto på LinkedIn.

Kommunikationen är en väldigt viktig del i arbetet med att uppfylla Unescos riktlinjer för biosfärområden, där det långsiktiga målet är en attitydförändring mot ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart samhälle. Den ***bidrar också till att göra Kristianstad till en attraktiv kommun med långsiktigt hållbar livsmiljö, skapar delaktighet och engagemang i bygden samt visar vägen ut*** i området för boende och tillresta. Kommunikationskanaler och metoder är under ständig utveckling för att nå ut så målinriktat och brett som möjligt. Under året kommer vi att utöka mängden filmat material på våra sociala medier, bland annat med hjälp av en undervattendrönare som köpts in och kommer hjälpa oss dokumentera naturen under ytan.

Från den 1 januari genomfördes en organisationsförändring och de två enheterna naturum och biosfär slogs ihop till "Enheten för Biosfär och naturum" med en enhetschef istället för som tidigare två. Ändringen föregicks av riskanalyser som kommer att följas upp under året och organisationsförändringen kommer att utvärderas under hösten 2025.

Biosfärområde Kristianstads Vattenrike – bra för både natur och människa!